

Če ga ugledaš sred drugih junakov,
k njemu poléti, v uho mu čebļaj:
»Sinek te čaka, dan na dan plaka,
vrni že skoro v domači se kraj!»

Če ga ugledaš na trati zeleni —
morda leži tam izmučen od ran —
k njemu se vsedi, škrjanček predragi,
delaj s perotni mu vetrč hladan!

Ah, če pa morda v grobu samotnem
sniva predragi očka že moj,
gnezdece si na gomili napravi,
pesmice mile ondi mu poj!

Zadnja kitica naj velja zdaj njemu v spomin, sinu
predragemu žalostne domovine, ko pojde prva po-
mlad čez njegov samotni grob!

D.

Drobiž.

Cankarjev spomenik bomo postavili v oblake, to je najcenejše in najgotovejše. V Ljubljani ni trga zanj in tudi v naših srcih manjka prostora za tako misel. Saj Cankar ni bil vojskovodja in princ tudi ne. V neki razdalji po njegovi smrti sem bral vsoto 170 K. Nekateri premožni ljudje raje podpirajo umetnike mrtve ko žive. V tem slučaju ne opazimo tega. Bodimo odkriti in pustimo, da postavijo tisti večkrat pristradani kamen za Cankarjevo stoletnico naši potomci. Ta rod bi imel od Cankarja itak samo kamen, bodoči rod bo imel oboje.

Nemška temeljitost. Willy Rath opisuje v »Velhagen & Klasings Monatshefte« monakovsko bohemo. Našega ženijskega umetnika-slikarja Ažbeta apostrofira sledeče: »So war einmal nicht weit vom Kneipentheaterchen der Elf Scharfrichter eine wirkliche Künstlerkneipe, »Dichtelei« geheißen. Max Halbe, der Sänger-Prolet Ludwig Scharf, Frank Wedekind, der fein-kaustische Graf Kayserling und alle andern modernen Dichter, die München angezogen hat, machten gerne dort einer angebrochenen Nacht ein Ende. Der »Nämlich«, recte Ažbe, ein echter Total-Bohème ungarischer Herkunft, der eine große Malschule leitete, stieß gewöhnlich noch in sehr vorgerückter Stunde zu den Literaten und debattierte unter einem riesigen Aufwand von »nämlich« mit ihnen.«

Fridolin Kaučič.

Posebno priznanje. »Razveselila me je vest, da ste Vi prevzeli uredništvo »Dom in Sveta«. Sprememba nikoli ne škoduje in prav prileže se nam, da prevzame krmilo za nekaj časa »klasičen« okus.

Pseudomoderno »bingljanje« brez čuvstva in fantazije mi je presedalo že do grla; hipermoderni nastopači (Hochstapler) ne sodijo v resno literaturo. »Eksperimentalna poezija« naj prej dozori in se unese! Zato sem se takoj odpravil v svoje staro skladišče in izbral šopek za Vas. —

Opozarjam zlasti na satiro »Pevsko sodišče...«

Pevsko sodišče.

Zažvižgal črni kos je resno,
šegavi posnemač gozdov,
vse pevce sklical je slovesno
pod svoj zeleni, senčni krov.

Vsi pevci: iz doline, z gore,
s cvetočih travnikov in njiv,
kar breg in gaj, kar gozd jih zmore,
vsi zbrali so se na poziv.

Postavi kos pred zbrane goste
svoj črni rep, rumeni kljun:
»Sodniki danes moji boste,
umetniki najslajših strun!«

Otvoril tu v zatišju gaja
sem pevske šole slaven hram:
na nebu nova zora vstaja,
Olimp se nov odpira nam.

Učenci zbirajo hvaležni
tu v pevski šoli se z meno,
jaz nisem več jim kos nadležni,
jaz slavni mojster Zoropoj.

Poglejte, tu pod steno skalno
nov teče hipokrene vir,
umetnost eksperimentalno
odpre poetu en požir.

Umetnik pravi poizkušaj,
eksperiment je glavna stvar;
kako pa ljudska snuje duša,
umetnosti ni pravi mar.

Umetnost nam ni ljudska paša,
ambrozija ni ljudska jed,
uživa jo le družba naša,
uživa le visoki svet.

Umetnosti užitek pravi
okus le izbrani duh,
le v nedozirni tu višavi
odpre se geniju posluh.

Vsi pevci tukaj so se zbrali,
moderni slušat moj pouk;
ves svet umetnost mojo hvali,
poln moje slave in zaslug.

Ne jaz od njih, od mene novih
se pevci melodij uče,
po ravnem polju, po gozdovih
le moje pesni se glase.

Samo škrjanec, ta prevzetnost,
samo ta ljubček starih muz,
zameta novo nam umetnost
in smeši novi naš okus.

Ta pevec starega nam kova
umolkne naj na vekomaj,
umetnost brez sledu njegova
izgine s površine naj!

Škrjanca tožim vam, sodniki,
naj stroga sodi ga oblast,
ker v trmi dela preveliki
imenu pevskega nečast!

Sodišče pevcev v senčnem logu
škrjanec ročno zapusti,
v nebo v ponosnem splava krogu,
najlepši spev zažvržoli: